

Journal of Archaeology & Art

Arkeoloji ve Sanat

170: Mayıs-Ağustos 2022

ANKARA ROMA VE AUGUSTUS TAPINAĞI ECZACI GIOVANNI LEONARDI'NİN RES GESTAE ÇEVİRİSİ

ISSN 1300-4514

Ankara Roma ve Augustus Tapınağı'nı Korumaya Memur Edilmiş Eczacı Giovanni Leonardi'nin Res Gestae Çevirisi

Emine Sökmen Adalı

Dr. Öğr. Üyesi, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Fakültesi
Antropoloji Bölümü. Orcid No: 0000-0001-5747-8193, eminesokmen@gmail.com

THE RES GESTAE TRANSLATION BY PHARMACIST GIOVANNI LEONARDI ASSIGNED TO MONITOR THE TEMPLE OF ROME AND AUGUSTUS IN ANKARA

Abstract

Ankara, the capital of Rome's Galatia Province, with its temple dedicated to the first emperor and the goddess Rome has brought to the present day a very important document. The temple, which carries on its walls the autobiography of Emperor Augustus, has resisted time and brought intact engraved on its stones this inscription dubbed Res Gestae Divi Augusti. Due to its importance, the inscription was presented to the scientific community by being copied many times for about three hundred and fifty years from the 16th century to the end of the 19th century. We witness that Giovanni Leonardi, a pharmacist from Ankara, also contributed to the adventure of preparing a copy of the inscription, which can be presented in its entire text, with the Greek inscription on the southeast cella wall being the key in the places where certain segments of the Latin inscription on the pronaos of the temple was damaged. Assigned as an officer for the preservation and monitoring of the temple during the last quarter of the 19th century, G. Leonardi in an appraisal report conveys the state of the temple at that time and also offers the first Ottoman Turkish translation of the inscription. This article introduces Leonardi in the light of available information, provides an edition and evaluation of his translation.

Keywords: Res Gestae Divi Augusti, Temple of Rome and Augustus, Ankara, Giovanni Leonardi.

Öz

Roma'nın Galatia Eyaleti'nin başkenti olan Ankyra, ilk imparatora ve Tanrıça Roma'ya adanmış tapınağı ile günümüze çok önemli bir belge iletmıştır. İmparator Augustus'un otobiyografisini duvarlarında taşıyan tapınak, zamana direnerek taşlarına kazılı olan ve Res Gestae Divi Augusti adıyla anılan yazıtı ulaştırmıştır. Yazıt, öneminden ötürü 16. yüzyıldan, 19. yüzyıl sonlarına kadar yaklaşık üç yüz elli yıl boyunca bir çok kereler kopyalanarak bilim çevrelerine sunulmuştur. Tapınağın pronaosunda bulunan Latince yazıtın bazı kısımları tahrip olmakla birlikte, güneydoğu cella duvarında yer alan Yunanca yazıtın anahtar olmasıyla bir bütün olarak sunulabilen bu çok önemli belgenin kopyasının alınması macerasına Ankaralı bir eczacı olan Giovanni Leonardi'nin de katkı sağladığına tanık olmaktadır. 19. yüzyılın son çeyreğinde tapınağın korunması ve gözetilmesine memur olarak atanmış olan G. Leonardi, bir ekspertiz raporu ile hem tapınağın o günkü durumunu aktarmakta hem de yazıtın ilk Osmanlıca çevirisini sunmaktadır. Bu makale Leonardi'yi, ulaşılabilen bilgiler ışığında tanıtmakta ve hazırlanmış olduğu çeviriyi sunup değerlendirmektedir.

Anahtar Sözcükler: Res Gestae Divi Augusti, Roma ve Augustus Tapınağı, Ankara, Giovanni Leonardi.

* Araştırma. Makale geliş tarihi: 29.06.2022; Makale kabul tarihi: 18.07.2022